

Erngup nukingata nukissiornermut atorneqartarnera pillugu Inatsisartut inatsisaannik allannguneq pillugu Inatsisartut inatsisaat

(Avatangiisinut, Pinngortitamut, Nukissutitut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoq)

Aappassaaneerneqarnera

Naleqqamiit Sanaartornermut Ataatsimiititaliaq isumaliutissiisummik suliaqarneranut qutsavigaarput.

Sulisartut kalaallit, tassa sulisartut nunaqavissut, sulisartut najukkaneersunik taarserneqassanngillat.

Siunnersuutip siullermeerneqarnerani Naleqqamiit erseqqissumik oqaatigaarput inatsisissatut siunnersuut taamatut isikkoqartillugu tapersersorsinnaanngikkipput. Taanna isummernerput suli attapparput.

Maluginiarparput ataatsimiititaliap pingaartikkaa erngup nukinganik suliniutit annertuut nunatsinni nalilinnik pilersitsinermit piginnaasanillu ineriartortitsinermit iluaqutaassasut. Kisianni tamanna una allanngortinngilaa: Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuutikkut ugguuna § 11-mi sulisartut kalaallit, tassa sulisartut nunaqavissut, sulisartunik najukkaneersunik taarserniarpaat.

Naleqqamiit tamanna teknikkikkut imaluunniit oqaatsitigut allannguutaannartut isiginngilarput.

Tamanna inatsisiliorbitsinni kikkut aallaaviginerigut, aammalu pinngortitami pisuussutitsinnik atuinermit kikkut iluaqutiginnissat qulakkeerniarnerannut tunngasuuvuq. Kalaallit tassaapput Nunap inoqqaavi, nunatta inuii, nunaqavissut. Taamaattumik isumaqarpugut nunatta ineriartortinneqarnerani Kalaallit salliutinneqartariaqartut. Tassunga atatillugu Naalakkersuisut USA aamma Danmark peqatigalugit qanittukkut illersornissamut isumaqatigiissut atsioqatigiissutigisaat eqqaassallugu soqutiginarportaqarpoq.

Isumaqatigiissummi allaqqavoq Amerikamiut Kalaallit Nunaanni illersornissamut tunngatillugu sanaartornermut, aserfallatsaaliinermit sullissinerimullu isumaqatigiissutaat sapinngisamik annertunerpaamik Kalaallit Nunaanni suliffeqarfinnut tunniunneqartassasut. Tamanna Naleqqamiit siornatigut isornartorsiornikuuarput. Sooq? Kalaallit Nunaannimi suliffeqarfik qanoq isumaqarami?

Suliffeqarfik Kalaallit Nunaanni nalunaarsorneqarsimasinnaavoq nunatsinni angerlarsimaffeqarluni, kisianni piginnittuui (reelle ejere) tassaasinnaapput danskit imaluunniit nunanit allaneersut.

Taamaattumik suliffeqarfiit kalaallinit pigineqarnissaat taamatut aalajangersagaqarnikkut qulakkeerneqanngilaq. Aammalu aningaasatigut iluanaarutit Kalaallit pissarsiarinissaat taamatut aalajangersagaqarnikkut qulakkeerneqanngilaq.

Tamanna isornartorsiuinitsinni tunngaviuvoq.

Maannalu inatsisissatut siunnersuummi uani ajornartorsiut assingusoq takuarput.

Naalakkersuisut sulisartut kalaallit, tassa sulisartut nunaqavissut, sulisartunik najukkaneersunik taarserniarpaat.

Siunnersuummut nassuiaatit naapertorlugit sulisartut najukkaneersut tassaapput Kalaallit Nunaanni najugaqartut maani sulisinnaatitaasut, innuttaassuseq/nationalitet apeqqutaatinnagu.

Tassa pisuni taakkunani marlunni Kalaallit Nunaanni najugaqarneq aalajangiisuutinneqalerpoq – Kalaallit salliutinnissaat pinnagu.

Naleqqamiit ineriartorneq taamatut isikkoqartoq ernumanartutut isigaarput.

Tassami, Naalakkersuisut nunatsinni inuussutissarsiornikkut periarfissat nutaat pilersinneqarnissaat eqqartorpaat, peqatigisaanillu inatsisissatut siunnersuutikkut ugguuna sulisartunik kalaallinik aallaaveqartumik taaguut inatsimmit peerneqarnialerpoq.

Tamannalu pivoq inuussutissarsiornermi immikkoortortamik nutaamik pingaarutilimmillu ineriartortitsinermi, tassani nunani tamalaani suliffeqarfissuit pinngortitami pisuussutitsinnik ukiuni 60-ini atuinissamut pisinnaatitaaffeqalersinnaallutik, katillugit ukiut 80-it angullugit sivitsorneqarsinnaasumik.

Tassa suliffeqarfissuarnut pisinnaatitaaffiit kinguaariit arlallit ingerlaneranni atuuttussat eqqartorpagut.

Taamaattumik sooruna taamatut pisoqartillugu Kalaallit salliutinnissaannit ungasilliarortugut?

Sooq paarlattuanik Kalaallit akornanni piginnaasanik ineriartortitsinissamut periarfissatut qulakkeernianngilarput? Inuussutissarsiornermi immikkoortortanik nutaanik pingaarutilinnik ineriartortitsineq eqqartorparput.

Kalaallit salliutittariaqarpagut.

Taamaattumik inatsimmi sulisartut kalaallit, nunaqivissut, sulisartunik najukkaneersunik taarserneqarniarsarinerat kukkusumut ingerlaneruvoq.

Siusinnerusukkut takoreerparput nunatsinni suliniutit annertuut ingerlanneqartaraluartut Kalaallit periarfissanik neriorsuutigineqartunik pissarsinerannik tamatigut kinguneqarsimanngitsut.

Tamanna ilinniarfigisariaqarparput.

Pinngortitami pisuussutitsinnik nunani tamalaani aningaasaliisartunut ukiorpassuarni atugassiigaangatta, qulakkeertariaqarparput kalaallit nammineq nunaminni ineriartortitsinermut isiginnaartuinnanngoqqissanngitsut.

Naleqqamiit una sammisarput erngup nukinganik nukissiornermut politikkimit annertunerusumik imaqarpoq.

Nunatta ineriartortinneqarnerani kikkut iluaqutiginnissaannut tunngavoq.

Suliffeqarfiit kikkunnit pigineqarnissaannut tunngavoq.

Suliassat kikkunnit suliarineqarnissaannut tunngavoq.

Piginnaasat kikkunnit ineriartortinneqarnissaannut aammalu aningaasatigut iluanaarutit kikkunnit pissarsiarineqarnissaannut tunngavoq.

Nunatsinni aningaasaliisoqartarnissaa inuussutissarsiornikkullu ineriartortoqarnissaa kissaatigaarput.

Kisianni aningaasaliinerit Kalaallit inuiaqatigiillu nukittorsarneqarnissaannut sakkusaassapput – aningaasaliinerit imminermi anguniagaassanngillat.

Erngup nukinganik nukissiornissamut pisuussutigut peerunnavianngillat, piffissamik sivilunerusumik atuigutta Kalaallit iluaqutiginerusinnaasaannik piumasaqaatit qulakkeerniarlugit.

Kisianni pinngortitami pisuussutitsinnik ukiuni 60-ini imaluunniit 80-ini atuinissamut pinnaatitsissutit tunniunneqareerpata, taakkua allanngortinnissaat ajornakusoorsinnaavoq.

Taamaattumik siullermeerneqarnerani isummernerput attapparput.

Naleqqamiit inatsisissatut siunnersuut taamatut isikkoqartillugu tapersersorsinnaanngilarput, itigartinneqarnissaalu sulii inassutigaarput.

Qujanaq.